

til Fordel for Statskassen. Det er hverken socialistisk eller kommunistisk, det er sandt, det er i sin Orden. Men hvorledes man skulde komme til, som det blev antydet af den ærede næstsidste Læser, nu at sælge denne Jord paa en vis bestemt Maade, har jeg allerede tidligere omtalt, at jeg ikke kan forstaa; i ethvert Fald maatte dette Salg, naar det skulde opfylde sin Hensigt, ske saaledes, at der lagdes et nyt Fæstebaand derpaa; men det vilde ganske vist være underligt at se netop denne Forsamling at vælge en saadan Vej. Der er imidlertid ved det Forslag, der foreligger saavel fra Regjeringens Side som ogsaa fra de ærede Forslagsstilleres Side — og det er jo paa dette Punkt væsentlig det samme i begge Lovforslag — den Beskyndelighed, at medens Præstegaardsjordernes Salg tidligere blev motiveret ved, at Præsten ikke burde være Landmand, han burde ikke ved Interesse for Præstegaarden være afdraget fra sine aandelige Sygler, sin Omjörg for Menighedens Vel osv. osv., saa vil jo det Forslag, der nu foreligger, med absolut Nødvendighed gjøre Præsten til Landmand. Han kan ikke bortforpagte en saadan Præstegaard og heller ikke drive den ved en Leier, han er næsten stillet i den uheldigste Situation, hvori han kan komme. Jeg skal henlede Opmærksomheden paa den nye Benværelse, disse Præstegaardsjorder have faaet — jeg har ikke set den tidligere, men den kom frem her i Gaar. Der blev nemlig sagt, at derunder, at saadanne Eiendomme vare henlagte til gudeligt Brug, kunde ikke blot forstaaes, at de skulde være til Underhold for Geistligheden, men der var i det Hele taget ment til Underhold for Skolevesenet og de Fattige. Nu have vi altjaa hørt, hvorfor det er saa vigtigt at faae disse Præstegaardsjorder solgt. I denne Henseende stemmer det ærede Medlem ikke med sin Nabo; han vil have Overflødet anvendt til Fordel for Skole- og Fattigvesenet (Th. Nielsen: Hvem vil det?) Det vil det ærede Medlem selv.

Efter disse almindelige Bemærkninger skal jeg i al Korthed gaa over til at omtale Lovforslaget. Der blev i Gaar yttret, at det var et rigeligt Forslag, og der blev i Dag af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgtreds (Berg) protesteret mod den Ytring, som faldt ovre fra den modsatte Side, at man ikke fandt, at 800 Rbd. var en rigelig Løn for en Præst. I Dag blev der mod denne Ytring indvendt, at man maatte have glemt, at Præsten fik en Gaard paa 2 Edr. Hartkorn, og at der var Mange i Landet, som vilde ombytte deres nuværende Stilling med en saadan Eiendom. Ja, Gud bevares! Demom kan der jo ikke være den allerfjerneste Tvivl; men det er i højeste Grad tvivlsomt, om mange af dem, der gjerne vilde ombytte deres nuværende Stilling med en Gaard paa 2 Edr. Hartkorn, derfor ere stilledes til at være Præster, eller om de have gjort de Dpoffresler, der høre til for at blive Præster. Jeg tror, at denne Gaard paa 2 Edr.

Hartkorn for de Præster, som ikke kunne eller ikke ville være særdeles vindskibelige Landmænd, som ikke kunne hellige denne lille Bedrift en stor Del af deres Tid, ja endog af deres Iegnelige Arbeidskraft, vil blive en saare ringe Indtægt. Jeg tror fremdeles, at den Begunstigelse, som gives Landsbypræsterne derved, at de faae en fri Bolig, som det hedder, mod at udrede alle Stats- og Kommunefatter, Reparationer osv. deraf, ikke er overdreven stor. Jeg tror, at det, som de ville komme til at svare i Afgift og til Reparation af en saadan Bolig, vil blive saa Meget, at dersom en Præst forenede sig med en Gaardmand om at faae ham til at bygge sig et passende Hus og holde det vedlige, saa skulde han kunne have et Hus for en Leie, der ikke oversteg de nævnte Udgifter (Hør!), ja, det tror jeg. Det kan jo imidlertid ikke nytte Noget at blive staaende ved et saadant enkelt Tal som 800 Rbd. og dertil sige, at Præsten har Afgang til at faae et Alderstillaag af indtil 600 Rbd., thi deraf ser man slet ikke Noget. Det, man maa se paa, er, hvad den hele Klasse for sig har i Løn, hvad Gjenmønt-lønnen bliver for Landets Præster i Fremtiden. Naar man nu tager Maximum af det, som de Herrer have opstillet i deres Forslag — jeg lægger nemlig dertil de 50,000 Rbd., som paa en noget dunkel Maade skulle kunne benyttes paa Finantsloven som Tilleg til de Præster, som man ønsker at bevare i deres Embeder — saa vil det ses, at det hele Beløb til Lønninger af omtrent 1000 Præster — thi saa mange vil der omtrent blive her i Landet efter det tidligere forelagte Forslag — vil blive 1,180,000 Rbd., altsaa bliver Gjenmøntlønnen 1,180 Rbd., og dertil kommer — jeg tager dette med, for at man ikke skal bebrejde mig, at jeg skulde have overset Præstegaardene — Nydelsen af disse. Men det nytter heller ikke, mine Herrer, at se løst paa den Sum 1,180 Rbd. Der er ikke og kan ikke for os her være Spørgsmaal om, hvorvidt et vist Beløb er en passende Betaling for et vist Arbeide. Det, hvorefter man maa være Spørgsmaal, er: Kunne vi vente i Tidernes Løb at faae et vist Arbeide forsvaret udført for den Løn, vi fastsætte, kan det ventes, at denne Løn vil være tilstrækkelig? Naar vi altsaa skulle bedømme disse Lønninger, saa er det, at jeg paastaar, at vi med Nødvendighed maa tage Hensyn til den Driftskapital, som det har kostet at sætte sig i den Stilling, der fordres, for at man kan være Aspirant til et saadant Embede, og for at man kan erhverve sig den Uddannelse, der fordres til at udføre Statens Arbeide. Nu er det jo ganske vist, at efter den materialistiske Retning, som Tidene i det Hele have taget — og jeg bekjender, at i denne Henseende hører jeg selv til Materialisterne; jeg vil her udtale, at jeg ikke vil have, at mine Børn skulle slaa ind paa en saadan Vej, hvor de ikke have nogenlunde Udfigt til at kunne faae et passende